

Oynak Merkez

“Oynak merkez” tanımı, toplumda politik veya ideolojik açıdan aşırı uçlarda konumlanmayan geniş kitleleri anlatır. Dinamik ve değişken yapılu bu kitle toplumsal gelişmelerde çoğu zaman belirleyici rol oynar. Talep veya söylem olarak kestirilebilir bir duruşu yoktur, onaylama, şüpheyi yaklaşma ve görünmez çoğunluk olma arasında hareket eder.

Nüfusun yaklaşık üçte biri bu “oynak merkez”e dahildir ve Türkiye kökenliler ve göçmen geçmişi olan pek çok insan uzun zamandır bu grubun ayrılmaz bir parçasıdır. Aktif olarak muhatap alınarak değişim süreçlerine aktif olarak katılması sağlandığı takdirde, bu kitle çeşitlilik içeren bir toplum mücadelesinde çoğunluk oluşturma potansiyeline sahiptir.

Almanya Türk Toplumu olarak bizler, otuz yıldan beri bu merkez kitleye ulaşmak, onu güçlendirmek ve demokratik, çoğulcu bir toplumun temeli olarak korumak amacıyla çalışmakta ve bunu, kutuplaşma üzerine değil, çeşitlilik üzerine kurulu bir toplum için yapmaktayız.

TGD perspektifinden oynak merkezin tarihsel gelişimi

1) 1995-2005: Sağın yükselişi üzerine TGD’nin kuruluşu

Araştırmalarda merkez toplum muğlak ve esnek bir kavram olarak nitelendirilir. Söz konusu olan sabit bir konum değil, toplumsal krizler, gelişmeler ve tartışmalarla kendini sürekli olarak yeniden tanımlayan karmaşık bir politik-sosyolojik fenomendir.

Almanya Türk Toplumu 1995 yılında aşırı sağ kaynaklı şiddet olaylarında görülen endişe verici artış üzerine kuruldu. Zamanın başlıkları şöyleydi: Rostock-Lichtenhagen, Solingen, Mölln, Lübeck. O yılların merkez kitleleri şaşkın haldeydi: Göçten bahsedilip duruyordu fakat göçmenler ve özellikle de Türk kökenli olanlar çoğunlukla “öteki” olarak algılanıyordu. Bizim girişimimiz, bu insanların menfaatlerini görünür kılarak onları temsil etmek için atılmış bir adımdı ve hedefimiz, toplumsal çeşitlilik yolunda merkez kitleyi de iş birliği ortağı olarak harekete geçirmektir.

2) 2005-2015: TGD’nin öne çıkması ve merkez kitle ile diyalog

Bu etapta merkez kitle yavaş yavaş kendini açmaya başladı, örn. entegrasyon ve katılım konularında. Orta direk üzerine yapılan araştırmalar, bu tanımın artık sadece ekonomik boyutla sınırlı kalmadığını, toplumsal hareketlilik, temsil, eğitim ve yaşam tarzı gibi unsurların da giderek bu kesimin özellikleri arasına girdiğini göstermektedir.

TGD bu dönemde Türkiye kökenli göçmenlerin menfaatlerini temsil eden merkez kuruluş olarak öne çıktı. Türk kimliği bu dönemde giderek Alman merkezinin doğal bir parçası olarak kabul edilmeye başladı - en azından kısmen. Elde ettiğimiz başarılar olsa da (örn. çifte vatandaşlık, eğitime erişim, temsil konuları), atfedilen klişeler ve yapısal bariyerler hala durmaktaydı. Hedefimiz şuydu: Bir yandan merkez kitle ile köprüler kurmak, diğer yandan da çeşitlilik olgusunun toplumun ayrılmaz bir parçası olarak yerleşmesini sağlamak.

3) 2015-2024: Parçalanmışlık ve kutuplaşma

Kriz dönemlerinde (örn. “sığınmacı krizi”, Avro-Krizi, COVID-19, enerji krizi) oynak merkez baskı altındadır. Sağcı gruplar merkezin bazı kesimlerine kendi söylemlerini dayatmaya çalışırlar. “Yitirilen Merkez – Düşmanca Ortamlar” başlıklı FES Raporu, aşırı sağ eğilimlerin bu dönemde istikrarlı sanılan kesimlerde dahi nasıl kök salabildiğini ayrıntılarıyla belgelemektedir.

2015 yılından sonra merkez toplum üzerinde giderek artan bir baskı oluştu. Bir yandan, çeşitlilik içeren açık bir toplumu savunan güçlü sivil toplum kuruluşları ortaya çıkmaya başladı. Diğer yandan da popülist, göçmen düşmanı akımların etkisi güçlendi. Türkiye kökenliler için ise bu gelişme belirsizlikleri beraberinde getirdi: Aidiyet sembolüken birdenbire kamuoyundaki kutuplaşmaların hedefi haline geldiler, Thilo Sarrazin'in "Almanya Kendini Yok Ediyor" adlı kitabıyla alevlenen tartışmalardaki gibi. Türkiye kökenlilerin ve giderek de genel olarak göç geçmişi olan insanların çıkarlarını temsil eden ve siyasi ve idari merciler kadar sivil toplum kuruluşlarının da muhatap aldığı bir kurum olarak biz, bu dönemde daha da profesyonelleştik ve yerimizi sağlamlaştırdık. Bu doğrultuda, toplumun merkezinde yer alan ve çeşitlilik içeren bir toplum için uğraş veren bütün gruplar, kurumlar ve kamplar arasında geniş tabanlı bir söylem oluşturulmasına yönelik faaliyetlerimize ağırlık verdik.

4) 2025 - Gelecek: Umutlar ve korkular

Güncel veriler, merkezde bir kayma yaşandığını söylüyor. Friedrich Ebert Vakfı'na göre, oynak merkezin oranı değişmese de, milliyetçi-muhafazakâr yönelimler ağırlık kazanmakta. Bu da bize çeşitliliği savunabilmek için merkez kitle ile sağlam bir diyalogun şart olduğunu açıkça gösteriyor.

Oynak merkez kavramına bugün çelişik duygularla bakıyoruz. Bir yandan, Türkiye kökenli ve genel olarak göç geçmişi olan insanların siyaset, kültür, bilim ve sivil toplum kuruluşlarındaki katılım ve temsil oranlarında geçmişte görülmemiş bir artış yaşanmakta. Ama öte yandan, çeşitliliğe yönelik teşviklerin azaltıldığını, kaynak kesintileri yapıldığını ve çoğulcu toplumun demokratik kazanımlarının siyasi güçler tarafından giderek sorgulanır hale geldiğini görmekteyiz. Merkez ile durumumuz ise hala belirsiz: Her ne kadar Merkez'in görünen bir parçası olsak da bugün hala duruş ve dayanışmasından emin olma, diyalog alanları yaratma ve çeşitliliği savunma gereği duymaktayız.

Almanya'nın şekillendirilmesine dair tartışmalarda eleştirel olduğu kadar yapıcı bir ortak olarak devreye giriyor ve gerektiğinde yaraya parmak basmaktan da çekinmiyoruz. Bu bağlamda, sesini duyuran ve bir o kadar da çözüm odaklı bir yaklaşımla, ılımlılığın ve Merkez'in sesi olmaya devam edeceğiz.

Taleplerimiz:

- Türkiye kökenli ve diğer göçmen topluluklara oynak merkez bünyesinde görünürlük ve itibar kazandırılması
- Yapısal engellerin kaldırılması ve göçmen kökenlilerin kamu daireleri, kurul ve kurumları nezdinde politik, kültürel ve sosyal açıdan daha güçlü temsil edilmesi için bağlayıcı önlemler alınması
- "Oynak Merkez"i aktif olarak muhatap alarak çeşitlilik konusunda duyarlılık kazandırmaya ve aşırıcılığı önlemeye yönelik diyalog platformları ve girişimlerin kurulması ve finanse edilmesi
- Siyasi söylemde farklı hassasiyetleri olan duruşları desteklemek amacıyla, çeşitlilik, göç ve demokrasi konulu diyalog formatlarının güçlendirilmesi ve süreklilik kazandırılması
- Toplumsal kriz dönemlerinde Merkez'in istikrarını korumasını sağlayacak kriz iletişim stratejileri oluşturulması.